Ч. 78 (13.623). Львів, неділя 25. березня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Konфіската „Діла“.

Вчорашнє (77.) число „Діла“ підпало конфіскаті за допис з Равщини. Це вже 14-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

—o—

УНІЯТСЬКА ПАРОХІЯ В ЛУЦЬКУ.

КАП повідомляє, що ординарій луцької дієцезії єпископ д-р Шельонжек, еригував дня 16. т. м. в Луцьку парохію для католиків східного обряду. До нової парохії будуть належати уніяти, що живуть у Луцьку і в найближчих його околицях. Адміністратором парохії іменований о. Василь Артемів, що в 1932 р. приєднався до єдности з Апостольською Столицею і потім вступив до папської духовної семинарії в Дубні. Новий парох має скінчену прав. дух. семинарію і прав. дух. академію в Петрограді, після чого був професором гімназії в Катеринославі, Одесі, Лодзі і Варшаві. По приїзді з Росії в 1922 р. був професором та інспектором прав. дух. семинарії у Вильні. Духовні свячення приняв недавно з рук Преосв. д-ра Чарнецького.

Б. посол Іван Мондок живе.

Закарпатська преса повідомляє, що б. комуністичний посол до чсл. парляменту Іван Мондок, про якого була вістка з Харкова, що він заарештований разом з жінкою, а навіть розстріляний, живе. На днях він написав до одного зі своїх ужгородських знайомих, при чому згадав тільки про свої „неприємности“ і тяжке життя.

—o—

Давна родина в Совітах?

Цікаве інтервю голови комсомолу СРСР.

Голова комсомолу СРСР Косяров дав інтервю американському журналістові Евгенові Лайонсові на тему реформи родин у Совітах.

Виступаємо — казав Косяров — проти нестабілізованих полових зносин і проти штучного зглушування плоду. Ми прихильники повного подружжя й великої родини. Коротко кажучи, хочемо, щоби нова ґенерація була добра, здорова фізично й морально. Наші хлопці й дівчата знають, що мусять бути найкращою ґенерацією, яка будьколи була у світі. Наш соціялістичний лад дає їм під тим оглядом всі можливості. Мусимо добути панування над собою, орґанізоване особисте життя і посвяту супроти наших товаришів. Хочемо сильної і тривалої родини. Що сильніша і більш згармонізована родина, то більш користи з неї має загал. Досконала родина братиме у нас досконалу участь в житті громадянства. Родина мусить обосновуватись на взаїмній любові, пошані і справжній приязні, не на економічній залежності, як у капіталістичних країнах. Кожна родина в нашій країні, якщо вона здорова та фізично й морально достроєна, додаватиме кращої й міцнішої людської субстанції тому новому громадянству, над яким працюємо“.

Чи така заява після пропаґанди повного розвалу родини, вільної любови й сексуального рознуздання з перших літ комунізму не є признанням до банкроцтва та поворотом до засад буржуазного ладу, такого зненавидженого в Совітах? („Тан“.)

Шпигунська афера у Франції.

ПАРИЖ, 23. 3. ПАТ. Слідча влада перевела в зв'язку з викритою шпигунською аферою і переслухала нові особи. Між іншими польська громадянка Сальман зізнала, що фотографом-репортером, як орудувати спеціяльним апаратом до фотографування документів був росіянин Решків, який втік з Парижа в серпні м. р. Підчас ревізії в мешканні Белі Енґлярд викрито скритки, де були переховані шпигунські документи і засеквестровано апарат до фотографування документів.

—o—

Ліґа Націй на послугах більшовиків?!

Львів, 23. березня 1934.

До куріозів політичної хроніки слід записати неабиякий новий куріоз: переговори ґенерального секретаріяту Ліґи Націй (читай: французької дипльоматії) з більшовиками на тему вступу Совітів до Ліґи! Ті переговори, читаємо в останніх телеграмах, посунулись так далеко, що на вересневому Зібранні (Загальних Зборах) Ліґи Націй ця справа буде дефінітивно рішена й оформлена і таким робом стане „найбільшою подією“ зборів. Одночасно з цією звісткою появились у льондонській пресі ревеляції про „умовини“, під якими Совіти „годяться“ вступити до Ліґи Націй: 1) признання Совітів усіми державами, які ще цього досі не зробили; 2) заява Ліґи про расову рівноправність; 3) узгіднення пакту Ліґи з пактом Кельоґа і 4) заключення совітсько-французької умови про взаємну допомогу. Крім тих умовин Совіти нібито „жадають“ ще, щоби Ліґа Націй (Франція) ствердила непричасність Совітів у версайському договорі і його необовязуючу силу супроти Совітів; також Ліґа повинна приняти дефініцію напасника, устійнену у льондонському пакті 9-ти.

Вірити не хочеться, до якого ступня дійшла декаденція повоєнного світа. А проте вище подана звістка має всі познаки імовірности: і треба справді сподіватися, що Ліґа Націй за кілька місяців збогатиться на нового члена, який певно теж і займе постійне місце у Раді тої установи. І коли забути на мить про парадоксальний характер ситуації, що оце держава найбільшого національного і соціяльного гнету, держава побудована на терорі і виключно терором при житті втримувана, має стати „воскресителем“ установи, якої завданням було репрезентування вільсонівських гасел самоокреслення народів, явної дипльоматії, мира і свободи, — коли на боці залишимо і сентимент і гумористику, то мусимо ствердити, що вступ Совітів до Ліґи Націй є в н и і актом цілком політично льоґічним.

Японія виступила з Ліґи Націй. Німеччина пішла її слідами. Італія узалежнює дальше перебування у Лізі від реформ, які у свою чергу можуть прийти лише після признання Німеччині права на дозброєння, іншими словами — окреслює реальну ситуацію Ліґи Націй, як квадратуру кола, в якому нема глузду вертітися. Анґлія дає (у пресових виступах своїх чільних політиків) недвозначно пізнати, що риґористична й одностороння поведінка Ліґи супроти Японії була помилкою, яка в дальших наслідках мститься на самій екзистенції Ліґи. Польща, вже після виступу Німеччини з Ліґи, повела самостійні (й успішні) переговори з Німеччиною, обходючись без женевських кулюарів і їхнього високого французького протектора.

Таким робом — як бачимо — поза Ліґою Націй фактично опиняється весь той міжнародній світ, який чи то своїми безпосередніми великодержавницькими інтересами (Японія, Велика Британія), чи своєю ідеольоґією (Італія, Німеччина, Польща) мусять ставитись до Совітів критично та якого в меншій чи більшій мірі обєднують спільні погляди на розвязку проблеми европейського та близького й далекого азійського Сходу. Звичайна річ, що й оті держави втримують сьогодні зі Совітами більше або менше коректні відносини, бо преціньж не тільки Польща має зі Совтами пакт Кельоґа, пакт неаґресії і пакт 9-ти, але й сама Німеччина все ще формально звязана з тимиж Совітами пактом у Рапалльо і Берліні! Одначе нема ніякого сумніву, що коли порядкувати держави щодо їхнього сутнього становища супроти Сходу, то вичислені „позаліґовці“ і „ліґові скептики“ належать до одної, спільної, ґрупи.

Зате другу ґрупу творить Франція, держави Малої Антанти, в останньому часі подекуди Анґлія, і — далека Америка. І ось, недармо чуємо, що після вступу Совітів до Ліґи Націй вступить мабуть туди й Америка! „Хто знає, чи Злучені Держави, такі тісно співпрацюючі з Ліґою, не

приступлять до неї", пише „Пті Парізієн" і ПАТ слушно передає той голос, як характеристичний для підходу до цієї справи французької опінії. Коли сьогодні Франція щораз наближується до стану повної міжнародньої ізоляції, то — очевидно — мусить шукати ще більшого затіснення звязків з тим партнером, до якого наосліп довела її її короткозора еґоїстична й верховодницька політика. І Совіти своїми вимогами, які ми за вступі навели, ставлять лише точку над „і": тісний військово-політичний союз з Францією мусить бути основою, на якій може спиратися французько-совітська співпраця на терені Ліґи. Зовсім теж льоґічно Совіти згори висувають такі умовини, які не залишають ніякого сумніву, що з моментом кристалізації бльоку Америка—Франція—Совіти—Мала Антанта, все завдання, вся ціль Ліґи Націй зводиться до одного: до оборони Совітів перед дійсними й уроєними противниками!

Інша річ, чи Франція втратить настільки почуття дійсности і свого історичного інтересу, щоби підписувати пакт не лиш непападу, але й допомоги в Совітами. Це дуже ризиковна річ давати себе втягати в далекі міжнародні конфлікти, які своїм громадянам ніякої користи не всилі принести, і приклад Анґлії, що рішуче відмовилась від ролі ґаранта „східного Льокарна" у первісній французькій концепції — повинен бути повчаючий. Інша теж річ, чи перетворення Ліґи в установу совітської експозитури не буде останнім цвяшком до її допомоги. Не про „ренесанс" Ліґи може бути мова, як про це тріюмфально голосить французька й ендецька руcофільська преса, а про самовбивчу дискредитацію і безславний кінець. Історичного біґу подій та „велика" подія не змінить, а той біг іде невідхильно і проти Совітів і проти франко-совітської Ліґи.

Лист Й. Е. Апостольського Нунція у Варшаві до Й. Е. Митрополита Андрея.

„Редакція „Мети" дістала для оголошення від Й. Е. Митрополита Андрея лист Й. Е. Апостольського Нунція у Варшаві, з датою 12. лютого 1934, у справі Апостольської Адміністратури на Лемківщині. Митрополит Андрей уважає себе приневоленим цього листа подати до прилюдного відома — з огляду на занепокоєння української опінії. Лист поміщуємо у перекладі з французького оригіналу. Ред.

Ап. Нунціятура в Польщі.
Ч. 12564.

Варшава, 12. II. 1934, у Свято Коронації Св. Отця.

Високопреосвящений Ексцеленціє!

Декретом з дня 10. II. ц. р. св. Ап. Престіл утворив Ап. Адміністратуру для 9-ох західних деканатів перемиської епархії, зн. там, де мешкають лемки. Уважаю дуже вказаним повідомити Ваше Високопреосвященство Ексцеленцію про це рішення Св. Отця, а зокрема додати до нього деякі пояснення, що дозволяють В. Е. й Епископатові Львівської Церковної Провінції точно зрозуміти цей акт Ап. Престола в його правдивому світлі пояснити його вірним у найбільш автентичний спосіб.

Бо справді треба боятися, щоби ті ріжні течії політично-національні, які від давна перехрещуються в обсязі лемківської проблеми і роблять її через те такою дуже складною, може не схотіли приписувати на своє конто цей по суті виключно церковний акт і толкувати його кожна на свій лад та на свою користь, затемнюючи таким робом правильний погляд тих дорогих католицьких вірних, що є такі дуже близькі серцю Свят. Отця.

Св. Ап. Престіл кермувався в цьому рішенні виключно великим принципом, який є мотивом і ціллю всіх його ділань, а саме: „Salus animarum suprema lex esto".

В. Е. дуже добре знають, що чимраз сильніша пропаґанда релігійної схизми на лемківській території вимагала якнайскорішого ужиття надзвичайного засобу, щоби спинити цей рух, такий дуже шкідливий для спасення душ та щоби, по змозі, за поміччю Божої благодати і Божого милосердя, привернути там св. катол. Єдність, поза якою нема спасення. Кожна проволока в цій справі побільшувала небезпеку, що в ній находилися дорогі лемківські вірні.

Тому, що віддавна перемиські Ординарії жалувалися на надмірний тягар їхньої праці і відповідальности з огляду на великий простір їхньої Епархії та чисельність їх вірних, поділ цього Епископства ставав вимогою, якої актуальність та конечність збільшувалася з року на рік.

Установлення нової гр.-католицької Дієцезії в теперішньому стані, звязаному з конкордатом, який устійнив число дієцезій, представлялося річчю більше складною. Отже Свят. Отець рішився сотворити Ап. Адміністратуру, яка юрисдикцію перемиського Епископа на вище згаданій території лише завішує і таким чином перем. Епархія залишається під правним оглядом неподіленою, а ненарушеною стає також ерархічна єдність Церковної Провінції.

На Ап. Адміністратора „ad nutum Sancte Sedis" назначено о. прадата Миколу Нагорянського, свящ. гр.-кат. обряду, знаменитого під кожним оглядом, який користується повним довірям не тільки церковної Влади, але також і своїх. Треба надіятися, що приноровлення такого надзвичайного засобу, повіреного спокійній та освіченій ревности нового Ап. Адміністратора, дасть якнайкращі висліди на полі душпастирювання населення Лемківщини.

Стоючи тут, так як усе і всюди, понад політичними і національними непорозуміннями даного менту і не улягаючи впливові ніякої сторони, Католицька Церква наміряє цим рішенням Найвищого Архиерея, Спільного Отця всіх вірних, осягнути лиш одну ціль, а саме: принести цілій церковній і душпастирській праці для вірних гр.-кат. Лемківщини розумну полекшу, а разом з тим опертя і лік, який покажеться найбільш доцільним для скріплення тих вірних у католицькій вірі та дасть їм спроможність брати участь у щораз-то більшому ступні в цій превеликій благодати, що її Церква дає людям: „Pax Christi in regno Christi".

При цій нагоді прошу Вас, Дорогий і так дуже гідний пошани Ексцеленціє, приняти отсі пояснення, що я їх Вам пересилаю, як новий доказ і новий вислів тої великої братньої любови, що я її для Вас маю.

Вашого Високопреосвященства Ексцеленції дуже відданий брат у Христі

Fr. Marmaggi m. p.
Архиепископ Адріянопільський,
Апостольський Нунцій.

АҐЕНЦІЯ „ВСХУД" ПРО АПОСТОЛЬСЬКУ АДМІНІСТРАТУРУ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Після проголошення Апостольської Адміністратури для Лемківщини півофіціяльна львівська аґенція „Всхуд" опублікувала такі завваги, які дістала з політичних кругів (подаємо в дослівному перекладі):

„Іменування апостольського адміністратора для Лемківщини має на области Галичини (в оригіналі: Малопольскі) далекосягле значіння. Церковні взаємини на Лемківщині і ситуація старорускoго руху вимагають під цей момент докладнішого обговорення. Якщо глянемо на історичний розвій випадків, то в 1922 р. були ми свідками на нашому терені спільного українсько-старорускoго фронту, що виявилось у підході тих партій до виборів. Обі ці партії не взяли участи у виборах. Кілька років пізніше вилонюється зі старорускoї партії політична група з орієнтацією на Польщу. І звідтіля повстають перші розбіжності між тією групою з одного і з українцями та москвофілами з другого боку. Спільний фронт частинно заломлюється. Але вже в р. 1930 настає повний розлом: старорусини вибирають двох послів: о. Яворського і М. Бачинського (обох з листи ББ; першого з Радехівщини, другого із Самбірщини, але не з Лемківщини. — Примітка Ред.). Орієнтація старорусинів на Польщу викликує вже сильну реакцію українців і москвофілів проти старорусинів. З трьох напрямків: українського, москвофільського і старорускoго (з орієнтацією на Польщу) повстає ситуація така, що українці бажають опанувати старорускі орґанізації, а москвофіли або заломлюються, або розпливаються в українськім морі, або зберігають русофільські позиції, міркуючи, що розпливання мас в українськім морі і менше шкідливе, як співпраця з Польщею. Арґументом було переконання, що українські землі і так стануть колись „русскими": „триєдінство і неделімая" так опанували думками москвофілів, що серед москвофільських кругів запанувало переконання, що зсе „колись буде зеднане разом".

Біляис старорускoго руху. Тим напрямкам протиставилась т. зв. „група Народнього Дому" у Львові, яка з ходом подій приєднала для своєї ідеольоґії великі ряди прихильників і постійно їх приєднує. Ідеольоґія тієї групи

найшла великий відгомін на Лемківщині, настає основна переоцінка понять і постійний зріст тієї т. зв. орієнтації на Польщу. Ренесанс старорускoго руху в тій новій формі захоплює такі великі круги, і тому виринула потреба оснувати епископство на Лемківщині — центральну церковну станицю, яка з точки погляду інтересів церкви відограла би безумовно історичну ролю. З настроями серед старорускиx кругів, з поглибленням орієнтації на Польщу починають боротись і стиратись характеристичні настрої українського духовенства, яке в багатьох конкретних випадках посвячує інтерес греко-католицької церкви в хосен політичної боротьби. Форми тієї боротьби доволі відомі, находять часто відгомін на сторінках преси і в судових процесах.

Характеристичне становище Апостольської Столиці. Апостольська Столиця, обсервуючи це, мусіла дійти до висновків, які наказали найвищим церковним орґанам влади заняти становище і швидко інтервеніювати. Рим ствердив понад усякий сумнів, що гіпертрофія розполітикування серед духовенства прорідила ряди вірних греко-католицької церкви на Лемківщині. Виявилась конечність перевести доцільну і радикальну операцію. Апостольська Столиця вирішила утворити спеціяльну станицю, яка в деяких випадках протиділала б шкідній протикатолицькій праці українського духовенства. Треба признати і підкреслити, що інтерес католицької церкви, бачений з найвищої точки контролі Апостольською Столицею та державний інтерес зійшлись разом і тому концепцію іменувати апостольського адміністратора на Лемківщині мусять державні чинники повитати з найбільшим признанням.

Креування тієї нової станиці є однозначне з оснуванням четвертого з черги греко-католицького епископства, але не з українським характером, лише старорускиm, пристосованим до потреб населення. (Підкреслення наше)

Як довідується аґенція „Всхуд", при новім епископі відкриють духовну семинарію і гімназію клясичного типу. Слід сподіватися, що вже небавком область діяльности апостольського адміністратора на Лемківщині буде виділена і точно означена. Апостольський адміністратор о. М. Нагорянський буде залежний безпосередньо від Риму. **Широкі маси старорусинів витають рішення Апостольської Столиці як вожливий крок усунути аномалію, бо в часі розполітикування деякої частини українського духовенства** греко-католицька церква перемінилась на українсько-католицьку станицю, що для руского населення було доволі дразливе, а для католицького світа небажане".

Волоконно-олійний промисл, його організація і перспективи.

(Третя нагороджена стаття економічного конкурсу „Діла“.)

(Докінчення.)

III. Волоконний (фабричний) Відділ буде займатися перерібкою волокон лену і конопель. Закуплене прядиво і клочча або і пряжа (або нитки, дікті) будуть тут перероблювані на полотно, простирала, ручники, мішки і т. п. При добрім розвитку Союзу можна буде заложити механічну американську прядільню. Але найважнішим завданням цього III-ого Відділу буде на самім початку зорганізувати т. зв. „шнурівництво“ для виробу шнурків, посторонків, пасків, пасів, шлий, трансмісій, а також хідників. Ці вироби першої якости булиб з конопляного та льняного волокна, а можна робити ці річи і другого сорта з додатком бавовняних і ютових ниток чи шнурків, звичайно фарбованих (юту і бавовну вже спрядену можна спроваджувати з Лодзі а може і з Луцька). Цих річей у наших сторонах досі ніхто не виробляв. Запитайте у львівських склепах, а довідаєтеся, що ці річи спроваджують до Львова хоч би з Томашева Мазовецького, а навіть з Млави і т. д. В січні 1934 р. стрічав я у Львові одного продавця з Млави, що привозить сюди хідники свого виробу, хідники з конопляних фарбованих ниток, вироблені на звичайнім ткацькім варстаті; оплачується йому видно і далека дорога з Млави. — А це все могли би виробляти і наші люди та виперти чужі вироби, до того зовсім лихі.

До виробу цих річей треба дуже примітивних варстатів; вистане ручне колесо з трибами при „дзвоні“ для обертання гачиків, уміщених в звичайних колісцятах, які дуже скоро зсукують нитки чи шнурки і то в більшій скількості. Крім цього вистарчить ще малий варстат, подібний до того, на якім по наших селах роблять шлиї (Золочівщина); лише до виробу хідників треба ще більшого варстату, вистарчить ткацький варстат, на якім робиться полотно. Виробляти можуть наші безробітні, які живуть на периферіях великого Львова, бо вони при своїх дімках мають звичайно малі городці, в яких можуть використати стежки при зсукуванні шнурків до виробу довших шлий, пасів і т. д.

Техніка зорганізування такої праці вдома дуже проста. Хто зголошується до праці — повинен вписатися в члени Союзу з малим уділом, можна від нього взяти також невелику кавцію. Він дістає пряжу чи нитки (шнурки) на вагу і має зробити з цього дома таку й таку річ в даних вимірах; добре булоб дати йому пріб[к]у даного виробу. Коли принесе готовий виріб, важиться його і платиться вирібникові умовлену заплату, решту невиробленого матеріялу забирається; зараз також дається робітникові другу річ до вироблення і т. д. Хідники можна також виробляти дома на звичайних ткацьких варстатах при такій самій організації праці. — Розпродажю готових виробів займеться I. Відділ. Можна виробляти хідники і на замовлення. Скільки булоб праці, якби лише наші церкви, установи і їх бюра та приватні помешкання українців заосмотрювалися в хідники в нашому Союзі. — Для розпродажі виробів треба би заложити у Львові два-три склепи, в яких можна би продавати крім власних виробів також килими, веретьта, витирачки, вироби з морської трави (два останні сорти можна би також на місці виробляти), та може яворівські вироби. Коли в самім Львові може утриматись тузин таких склепів і то більших (два при вул. Казимирівській, один при Ягайлонській, при Легіонів, при Сербській, при Краківській і т. д.) і то самих жидівських, то наші два-три склепи будуть напевно добре проспер[ув]ати; і склепових вільних льокалів у Львові чимало.

Так наш „Волокноолійсоюз“ може дати працю і спроможність прожити в тих вельми тяжких часах навіть десяткам наших людей, які спокійно можуть собі дома працювати і відносити готові вироби до Союзу; так зменшимо бодай одної безробітної родини. А в централі знайдуть працю наші інтелігенти безробітні, де матимуть змогу показати свій хист і попрацювати у погідній рідній атмосфері для добра загальної справи економічного піднесення української.

Знаю одно містечко біля Люблина, де більше як 500 проц. родини удержується з домашнього виробу тасьм, трансмісій, гуртів, пасів і т. п. Крім цього сім жидівських родин удержується з розпродажі цих виробів. Жид (один, другий, третій і т. д.) спроваджує сирівці та дає їх (відважуючи) своїм вирібникам, ці виробляють дома і приносять готові вироби по якімсь часі, одержують заплату, та забирають нові сирівці для виробу другої річи і т. д. Вирібники мають біля дому шопу вузеньку та довгу, в якій працюють разом з цілою родиною (як треба) цілий день до пізної ночі; за шопою тягнеться ще довша чиста стежка, на якій прядуть (зсукують) колесом довші шнурки, потрібні до виробу. Хідники роблять також у помешканнях. — Жид висилає (звичайно почтою) вироби до відборця (чи до склепів). — В останньому році заложили собі місцеві вирібники в цім містечку шнурівкарську спілку і виробляють тасьми і т. п. в більшій шопі загальній; і спілка добре проспер[ує] та не боїться вже жидівської конкуренції.*) Від світової війни йде в тім містечку праця в такім самім темпі і нинішньої крізи там не пізнати, бож це річи конечні в кожному часі. Навіть заробітки вирібників малощо зменшилися, а посередники навіть добре заробляють. Вироби їх не першої якости, бо посередники спроваджують з Лодзі сирівці найгіршого сорту.

В нашім „Волокноолійсоюзі“ і виріб був би напевно кращий і заробітки вищі, бо посередників булоб менше.

Поминувши вже те, що дістало би працю багато наших людей, В. О. Союз вплинув би ще і на поліпшення управи лену та конопель, а навіть в деякій мірі причинивсяб дещо для матеріяльного поліпшення наших селян; вирвав би з рук несовісних посередників і цю галузь праці наших селян. А це немаловажна галузь, пр. з одного Золочева висилають жиди кудись кілька вагонів „клочча“ щоякийсь час. Нині жиди, купуючи від наших селян прядиво, платять найбільше 1.20 зол. за 1 кгр. найлїпшого прядива, а при істнуванні В. О. Союзу напевно ціни були би ліпші. І з цього скористали би широкі верстви зубожілого нашого населення.

М. Кіт.

---

*) Прібки шнурівкарських виробів в околиці Люблина можна би дістати (зрештою вони є і в львівських склепах), а також рисунки уживаних там варстатиків.

СПИСОК управнених до участи в першому і другому льосуванні „Діла“

Надіслана передплата за час до кінця червня ц. р.)

937. Дир. Володимир Кузьмович, Львів, З краю. 938. Д-р Олекс. Рибачевський. 939. о. І. Лятишевський. 940. Районова Молочарня, Черче. 941. Інж. Василь Добровольський.

НА ОРҐАНІЗАЦІЙНОМУ ФРОНТІ.

ПОВІТОВА НАРАДА В ЗАЛІЩИКАХ.

Заходом Повітового Народнього Комітету УНДО в Заліщиках відбулася там-же в понеділок, 19. березня ц. р. повітова нарада представників громад Заліщиччини в справі недалеких виборів до сільських громад, з участю посла д-ра Степана Барана з Тернополя. Присутніх було понад сто селян як представників більшости сіл Заліщиччини, кількох священиків і кількох з місцевої інтелігенції.

Наради отворив голова Повітового Народнього Комітету д-р Роман Стефанович і на його предложення покликано до проводу в нарадах б. сенатора Василя Баранника; секретарював п. Панас. Реферат про новий самоуправний закон і про спосіб виборів до сільських громадських рад виголосив посол. д-р Баран, подаючи теж практичні вказівки, як треба приготовитися до виборів та як їх перевести, щоби вислід їх був для нас корисний.

Над рефератом посла д-ра Барана розвинулася широка дискусія, в якій учасники виказали велике зацікавлення села самоуправними й орґанізаційними справами. Поодинокі інтеліґенти, як лікар д-р Доливський, о. декан Фльорчук та багато присутніх селян ставили запити для вияснення деяких постанов самоуправного закону і виборчої техніки, на котрі пос. Баран дав дискутантам відповідь. Кількагодинну нараду закінчив б. сенатор Баранник довшою промовою зі зазивом до дальшої розбудови нашої орґанізації на селі, бо тільки при справній орґанізації та при національній свідомости і повній солідарности можемо рахувати на успіх при недалеких виборах до сільських громадських рад, а опісля при виборах до волосних і повітових рад.

„Славний пропамятний рік“.

Більшовики про свою боротьбу з націоналізмом на Україні в 1933 році.

В 11. числі „Бюлетену Польсько-Український“ з 18. ц. м. находимо велику статтю д-ра Миколи Ковалевського „Нова Фаза совітської національної політики на Україні“. Автор обговорює в ній на основі совітських джерел політику і зокрема ліквідацію національної політики на Україні, при чому використовує незвичайно цікаві й невідомі широкому загалові матеріяли. Зміст тієї статті такий:

На обох конгресах (КП(б)У і ВКП) в січні ц. р. відмічували промовці спеціяльне значіння 1933 р. для національної політики більшовиків на Україні. Ген. секр. КП(б)У Ст. Косіор зазначив, що в тому році „повели ми боротьбу за здемаскування й викриття націоналістичного ухилу КП(б)У, боротьбу проти націоналістичної контрреволюції; розгромили націоналізм“, шеф всеукраїнського ГПУ Балицький заявив, що „щойно в 1933 р. завдали ми рішучий удар українській контрреволюції“, за ним повторив і Постишев, що „1933 рік був роком здемаскування й винищення національного ухилу зі Скрипником на чолі“, а делеґат КП(б)У Литвин та заст. голови наркомів УССР Любченко теж підтвердили те, додаючи, що „українські націоналісти памятатимуть довго, що таке ГПУ“. Врешті й резолюція КП(б)У стверджує те саме.

З усього виходить, що 1933 рік був для рад. України надзвичайним роком, що переріс усі досягнення УССР на полі національної політики.

Петровський, голова всеукраїнської ЦВК зясував це так: „Нам було важко боротись з національним ухилом, коли на його чолі стanув старий більшовик Скрипник, за якого плечі ховалися націоналісти“, а „тому допомога ЦВК КП(б)У була дуже на часі“. З цього виходить, що КП(б)У не мала сама сил ліквідувати націоналізму і щойно допомога Москви врятувала ситуацію. У своїм звіті Постишев відмітив, що процес СВУ був першим, а викриття „Українського Центру“ (Чечель, Голубович, Мазуренко, Христюк і т. д.) другим сигналом остороги для партії, що націоналісти сконцентрувалися і з нутра ведуть наступ на всі орґанізації з метою захопити їх у свої руки. Балицький зазначив зокрема, що „Український Центр“ — це була фашистівська орґаніація, що підготовляла повстання на Україні, а створив її бльок українських партій боротьбістів, укапістів, есерів і т. д. До неї мали належати теж Коссак і Грушевський. У 1933 р. викрило ГПУ на Україні ще одну орґанізацію, що мала назву УВО, але з відомою УВО не мала нічого спільного.

З цих офіційних заяв виходить ясно, що в 1930 р. національна стихія на Україні перейшла в наступ, а будучи продовженням акції Шумського з 1927 р., найшла свій вершок у виступі Скрипника. Спеціяльно йшла ця акція на наркомос, де чергувалися один за одним націоналісти Яворський, Озерський, Максимович, Петренко й Тур — усі члени УВО. Як звітували дальше референти на конгресі, ця національна стихія мала два русла: орґанізувала й орґанізувалася та вязалася з контреволюцією і тому боротьба з контрреволюцією під пров. Коновальця, Лівіцького, Шептицького й Скоропадського та боротьба за здемаскування і винищення Скрипниківщини, що орґанізу-

вала контрреволюцію, опанувала нарком хліборобства, Академію Наук, наркомос, а також перекинулася на села, де організувала саботажі.

Постишев заявив, що Україна і боротьба з нею з контрреволюцією мала спеціяльний характер. Тут контрреволюція, беручи під увагу відрубність України від решти СССР, заслонялася в боротьбі з ленінізмом національними і сепаратистичними гаслами, тут селянин перейшов спеціяльну школу боротьби з більшовиками в 1917—20 рр., тут залишилося найбільше контрреволюційних елементів, користаючи з близького Заходу; врешті Україна є завжди метою всяких інтервенціоністів і повертає на себе їх загальну увагу. У „контрреволюцію" на Україні продіставалися крізь західний кордон й чужі елементи, м. і. польські нац.-соціялісти й німецькі фашисти.

Так виглядає політична й національна ситуація на Україні в комуністичному освітленні. 1933 рік для неї був переломовим. Хронологічно виглядало це так: У грудні 1932 р. зрозумів уряд, що збіжевий плян у тому році зірвано тричі та що інші пляни Україна не виконає. Політбюро ВКП вирішило тому вислати на Україну ряд визначних комуністів з Постишевим на чолі. Тоді теж вислано Катаєвича й Балицького. Приїзд їх викликав у КП(б)У спротив і щойно рішуча акція Постишева підпорядкувала їх висланникам. Змагання скинути диктатуру Постишева тревали ще яких 2 місяці, але згодом почалася ліквідація Скрипника і його товаришів. У листопаді м. р. усунено 26.400 націоналістів зі становищ у компартії й держ. апараті. З центральних інституцій у Харкові „висунено" 2.500 петлюрівців, у 39 адм. районах України викинено 237 секретарів парткомів, 249 голов райвиконкомів, 158 голов райконтркомів і 1300 уповноважених комсомолу. Такої основної чистки на Україні ще не було. Ситуація українських комуністів стала важка і серед цього розлягли́ся два вистріли: Хвильового 13. травня та два місяці пізніше Скрипника.

Крім цих засобів на Україні заведено ще й інші, політичні засоби національної політики, що власне створили її спеціяльність: поширено декрет про рівноправність меншостевих мов (у практиці було це привернення московської мови в публ. життї), висунено тезу не накидати робітникам українську мову (суперечну до давних плянів втягнути робітників у соц. будівництво України), заведено по школах плебісцит дітей за мовою навчання, врешті перенесено столицю з Харкова до Києва, бо Харків не дозволяв русифікувати положені під боком промислові округи. Водночас погляд більшовиків, що російський шовінізм небезпечний для СССР змінився наскрізь. Найбільшою небезпекою для СССР визнають тепер український шовінізм.

Які були практичні вислідки тієї нової національної політики? Що питання національного ухилу на Україні він не розвязав, на це вказують щораз нові факти: На зборах партячейки Всеукраїнського Інст. Марксизму заявився під кінець 1933 р. член президії Наумов, що український націоналізм для комунізму нешкідливий. Те саме заявили на зборах Держвидаву Ткачук і б. ред. „Комуніста" Касіяненко. В Сталіні виступив робітник Сивенко проти тієї політики отверто, кажучи, що вона компромітує комунізм серед українських робітників. Врешті у Гришині в Донбасі ухвалили робітничі збори, що російський шовінізм — головна небезпека для комунізму на Україні. Таких і подібних виступів на Україні щораз більше. Постишев не поміг нічого. Національний ухил вилазить то на одному то на другому відтинку, на півдні й на півночі України і боротьба з ним йде дальше.

„Загально думають, що більшовики витворили — пише Мик. Ковалевський на закінчення — новий тип людини, достроєної до їх життя й метод. Це неправда. Про такий тип можна говорити тільки на Україні: Це новий українець, свідомий нац. інтересів, в якому національний первень перемагає штучно защеплену комуністичну доктрину, загартований у боротьбі за національне життя, що має нові засоби й методи боротьби. Це людина зовсім іншої психольоґії, що бачить свою мету у повільній, але тим основнішій емансипації України під політичним і національним оглядом.

Цю нову людину називають на Україні одні — націонал-більшовиком, другі — червоним фашистом. В обох тих поняттях нїби стикаються два світогляди: нація і комунізм. А вже же Постишев казав, що комуніст, який намагається погодити комунізм з націоналізмом йде в бік останнього. І це власне є джерелом національних ферментів на Україні, що мають постійний і довготривалий характер. Бо національний первень зліквідувати годі".

Довкола афери Ставіського.

НОВІ РЕВЕЛЯЦІЇ.

ПАРИЖ, 23. III. ПАТ. Ревеляції деп. Анріо про звязок між шайкою Ставіського і загадочною смертю в 1928 р. деп. Ґальмота викликали велике враження. Ставіський вів інтереси Ґальмота, відомого авантурника, що був депутованим з Ґуяни, давніше глядачем золота, торговцем руму та вряди-годи журналістом. В однім листі радив арештованому тепер Гайотові, щоби додав до рахунку гонорар оборони Арлети Сімон, а відомо, що там адвокатом був Бонкур. В іншім листі Ґальмо радив Ставіському, щоби за всяку ціну видобув з вязниці Гайота. Ґальмо казав, що знає когось, хто підійметься тієї справи за 20.000 фр. Крім того деп. Енріо предложив напів спалений лист Ставіського до Бруйлета, в якім Ставіський писав: „Думаю, що Ґальмо зрозуміє нарешті, що значить ставати мені в дорозі". За три тижні після того листу деп. Ґальмо вмер затроєний аршеніком. Умираючи сказав, що гине з рук своїх політичних противників. Тоді підозрівали служницю Ґальмота у злочині. Тепер виходить, що отроєння доконав Бруйлет, який критичного дня перебував у Кайні в Ґуяні. Інтерпельований журналістами, Бруйлет заявив, що може виказати своє алібі в тій справі. Анріо не хотів з предложених документів витягати висновків. Акти Ґальмота виказують понад усякий сумнів, що вже перед 7 роками молодий адвокат Ґібо-Рібо був на службі банди.

„Парі Суар" оголошує цікаві подробиці щодо способу, як Анріо дістав документи, які послужили за основу до його ревеляцій. Показується, що переслав їх хтось деп. Мандлеві з Бордо. До пересилки був доданий лист, в якому якийсь анонім жалує, що не може підпи-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. БЕРЕЗНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 30

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

IV.

Розтаборення. — На етаті запасного куреня 55. п. п. краєвої оборони. — Виказ старшин.

Наше розтаборення на Угорській Україні відбулося зовсім спокійно. Стрільці змучені довгою дорогою вдоволені були, що найшли місце спочинку і могли трохи витягнути та випрямити свої ноги. Старшини також були вдоволені із своїх кватир і в одній, і в другій місцевості. Д-р Волошин, закватирований в учителя у Страбичеві, а я з д-ром Томашівським у нотаря в Горонді, були приняті незвичайно радо, а навіть наш господар запросив нас на вечеру та гостив добрим угорським вином. Порозуміння відбувалося українською мовою з тим, що нотар уживав змадярщеного мадярського діялекту. Зате припав йому і його родині до вподоби д-р Томашівський, що володів мадярською мовою. Одначе вже при розділі кватир вийшло наверх мале непорозуміння поміж стрілецькими старшинами через те, хто має мешкати спільно зі мною: д-р Томашівський, чи Коссак? Заміну тут, що вже на одній кватирі мешкав зі мною пор. Коссак і він опісля згадував у розмові, що радо мешкав би і дальше спільно зі мною. Одначе визначений в село кватирмаха поробив інші кватири та мені призначив спільну кімнату з д-ром Томашівським. Та це мале непорозуміння росло опісля щораз більше і дохолило часами до дуже непоміних сцен, про які опісля.

Зараз другої днини вчасним ранком зибрався я до Мукачева, щоби тут повідомити про мій приїзд зі стрільцями. На вступі стрікув мене малий докір, а саме, чому я вчора, тобто попереднього дня, того не зробив. Коли я заявив, що дістав на двірці приказ, який звучав інакше, дістав пояснення, що добровольці мали їхати дальше, одначе я повинен був висісти в Мукачеві і тут зголоситись у військ. команді. Тут повідомили мене зараз з інтендантури, що стрільці приняті на військовий етат і будуть на прохарчуванні у запасного куреня 55. п. п. краєвої оборони. Коли я винайшов канцелярію і тут зголосився у майора, здається, Врублевського, він звернув мене з цілою справою до рахункового капітана Вайнреба і провіянтового офіцера. І від них дістав я такі вказівки:

Для стрільців побиратиму з каси запасного куреня гроші відповідно до стану мужви. З тих грошей виплачуватиму платню старшинам і денні виплати мужві, а надто платитиму провіянтовому офіцерові за побрані артикули поживи у військового доставця. Артикули, яких не дістану від доставця — а буде це головно мясо та омаста, — купуватиму у власнім крузі ділання. Хліб буду побирати у військовім магазині в Мукачеві. За те маю присилати щоденно рапорт про стан мужви, а при кінці місяця складатиму рахунки.

От і все. Коли подумаю про це сьогодні після трьохлітнього побуту на війні та деякого досвіду в економічно-адміністративній військовій господарці, то справді трохи за мало інформацій. А найважніше буде отсе, що багато неясних і нерозвязаних питань мені не пояснили, ані не вказали дороги, котрою слід би поступати. До таких належала висота кормової належитости для кожного жовніра, чи стрільці мають право до полевого додатку, чи платити платні леґіоновим старшинам, тобто таким, які не були резервовими. Дотично тих останніх станули ми на становищі, що їм належаться побори, які відповідають їх військовій ранзі.

Як тільки ми опинилися на Угорщині, здавалося, що аж тепер настане час для спокійної роботи. Сил було вправді небагато, але при спокою і добрій волі може вдасться довести вишкіл стрільців до можливого висліду. Рахуючи, що потрібно найменше два місяці часу до вишколення рекрута на якого-такого вояка, надіявся я, що десь з груднем 1914 або в січні 1915 р. буде можна вислати відділи в поле. В тій ціли треба було вже остаточно предложити спис старшин та підстаршин до затвердження. Уложені у Львові виказн, але внаслідок покинення Львова ще непредложені, треба було змінити, бо в міжчасі прийшло ще кількох старшин звільнених з війська, які по своєму старшинстві мусіли заняти вищі ранґи. До звільнених належали крім мене: поручники радн. Рожанковський, д-р Волошин, д-р Томашівський, д-р Шухевич, д-р Гірняк, Коссак, Ґорук, хорунжий Дудинський, кадети: Василь Дідушок, Семенюк, Букшований, Будзиновський, Вітовський, Баран, підстаршини: Бородієвич, Коник та Катамай, а надто приділені на вишколу три жандарми-українці: вахмайстри Іван Дупло, Дмитро Курочка та Франц Бенько. Надто були такі, які не були покликані до війська на основі мобілізаційного приказу, але справді добровільно вступили до стрільців, а саме хорунжий Стронський та підстаршини Котецький, Ґутковський і може ще дехто, прізвище якого вилетіло мені тепер з памяти.

(Далі буде.)

...я листа, однак на доказ, що є втаємничений ...зберігав вирізок з автографом Ставіського.

Мандель і Анріо повідомили про все мі... ...вістра і взяли на власну руку доходження. Поє... ...ст. пише, що пок. Гальмо був скарбником ма... ...фії. Разом зі смертю Гальмота пропав рукопис його книжки п. з. „Подвійна екзистенція", ...якій певно хотів відкрити тайни мафії, за що ...вистала його з рук тієї мафії смерть. Інші ча... ...descriptions пригадують, що деп. Гальмо улекшив ...втечу арештування Ставіського в 1926 р. ...Пашо арештування... У звязку з ревеляціями деп. Анріо дожо... ...ревізії в мешканні д-ра Вашета і Брулета.

До віллі „Віє Ложі" в Шамоні, де мешкав Ставіський, закрався хтось минулої неділі і ли... ...двері отворені. Прохожі заалярмували по... ...яка ствердила, що у віллі не вкрадено ... Несподівана візита перед новою авто... ...тіла Ставіського насуває пресі рефлексії.

А ПРИЧИНОЮ БУЛА ЖІНКА.

ПАРИЖ, 23. III. ПАТ. Комісар Пашо опи... в „Парі Суар" як Ґальмо доніс на Ставіського. В червні 1926 р. якийсь чоловік просив ...прийти до одної каварні. На заяву комі... що всякі зізнання приймає тільки в бю... він виявив своє назвище. Був це Ґальмо. В ...Ґальмо поінформував комісаря, що Ставіський видає в Ґальмо обід. В часі того о... Ставіського арештовано. Після арешту... він сказав, що то певне Ґальмо його ви... На запит комісаря, чому Ґальмо видав Ставіського, Ґальмо відповів, що любить Ар... Сімон, пізнішу жінку Ставіського і не може допустити до того, щоби шайка Ставіського вхопила ту жінку. Зате приятелі Ставіського мали заявити Пашотові, що Ґальмо був скарбником банди і присвоїв собі її гроші.

НЕВЖЕ ТЕЛЕВІЗІЯ ВІДКРИЄ ВБИВНИКІВ?

ПАРИЖ, 23. III. ПАТ. З Женеви повідомляють, про цікавий випадок, який може кинути світло на таємне вбиття судді Пренса. В місцевости Жюс кілька км. від французької границі живе священик Мерме, що визначається незвичайними телевізійними прикметами. Він, кажуть, може відкривати підземні джерела навіть в краях віддалених на сотки кільометрів від Швайцарії та віднайти сліди людей, що пропали без вісти. На основі фотографії Пренса о. Мерме подав точні подробиці щодо вбитого. Згідність тих подробиць з дійсністю потвердив син Пренса, який вислав йому пляни міста Діжон і фотографію місця, де найдено тіло батька. О. Мерме, попавши в транс, заявив, що суддя Пренс пішов з двірця до готелю, а потому в товаристві двох мужчин поїхав самоходом. В часі їзди люди, яких Пренс знав, приголомшили його і вприснули йому в ліве рамя якийсь усипляючий наркотик. Опісля два мужчини задержали авто і винесли Пренса на залізничий шлях, кладучи його на шини, де переїхало його кілька потягів.

З предложених кільканацятьох фотографій о. Мерме пізнав негайно Пренса. Ревеляції о. Мермета викликали в Парижі величезну сензацію. На думку прилюдної опінії о. Мерме може зробити для слідства велику прислугу.

„Український Дім у Львові".

У березні і дещо пізніше відбуваються у ...(як що року) „Загальні Збори" всяких ...українських установ — а найчастіше в чужих, ...на більші збори не придатних кімнатах, ...власного приміщення у Львові ще досі, в мі... де живе більше як 60.000 українців, не має... ні для себе, ані до винайму, хоч від давна ...чекає на те. З того виплила здорова думка, ...так дальше бути не може, коли всім відомо, ...брак ...іх просторих кімнат з великою салею ...і убиває життя в численних українських товариствах.

І чи такий сумний, прикрий стан повинен ...спонукати свідоміше громадянство, щоби сьо... ...річні загальні збори усіх українських това... ...(установ) побіч визначеного предмету на... ...вирішили негайно, щоби приступити в ...члени кооперативи „Український Дім" у Льво... А той „Український Дім" перебрав уже від ...колишнього театрального комітету велику, не... та без довгів прегарну, з 4-ма фронтами площу побіч Т-ва ім. Лисенка, при вулиці ..., щоби там чим скорше вибудувати ...„Український Дім" для українських ...

...знайдеться між львівськими установами кільканацять або й більше таких, що до кооперативи „Український Дім" запишуться в ..., коли на Загальних Зборах висказують ...своє побажання, бо уділ кожного члена (з виключенням осіб фізичних) не великий, ... зол. + 200 вписового. Кожне уділове товариство здобуде для себе те, що необхідно потрібне буде на довгі роки свого існування. А ...й те, що в краю також знайдуться охочі ...українські установи, щоби допомогти здійснити ...діло. Ще цього року кооп. „Український Дім" може взятися до частинної забудови великої площі, коли до того схильна й кооп. „Український Театр" з готівкою кільканацять тисяч. А знайдеться там не лише велика саля на усі більші збори, забави, концерти, а також приміщення для таких товариств, які тепер нидіють, бо не мають місця, щоби жити та розростатися. Отже щаслива нагода, щоби вже раз з місця рушити, коли маємо прегарну площу й дещо капіталу під будівлю. Кобі лише добра воля й справедлива оцінка теперішньої дуже поважної ситуації!

Справа пекуча й пильна, але мусимо взятися за неї.

Радн. Ст. Стеблецький.

—o—

З львівської міської ради.

Підвишка дотацій для деяких добродійних установ.

На засіданні фінансової секції львівського маґістрату з дня 22. ц. м. ген. референт буджету ради, Бжеський підніс рубрики доходів на суму понад 80.000 зол. Тому він мав змогу взяти під увагу бажання численних радних, в тому числі й українських, у справі підвишки дотацій для деяких установ, що займаються опікою над молодю і добродійністю, як і мистецькими справами.

З українських установ піднесено дотацію для захоронок з 2.650 на сто відсотків. На будову церкви у Клепарові ухвалено 1.000 зол., на потреби церкви св. Николая 500 зол. Дотацію на українські товариства, що займаються добродійністю, підвищено ще на 500 зол.

Ухвалено теж резолюцію, на яку згодився і ґенеральний референт, а саме, щоби маґістрат виплачував усім добродійним культурним установам, признані для них дотації, квартальними ратами.

ЗНАЙТЕ, ЩО НА „ПРОСВІТІ" ВИРОСЛА ВСЯ НАША НАЦІОНАЛЬНА СИЛА!

Ліквідація польської преси у Львові.

...Перед кількома днями припинив, як відомо, своє існування львівський орган польської ...народної демократії „Дзєннік Людови". Явище ...симптоматичне, бо в короткім часі після ...упадку санаційного „Слова Польского" це вже ...упадок польського щоденника у Львові, ...а є це вже четвертий подібний випадок. Має... ...в думці „Курєр Львовскі", колишній орган ...польської людової партії, та одно- чи дволітню ...рептильку „Дзєннік Львовскі". Не... ...уже ситуація урядової „Ґазети Львовскої", ...рятуючи свою захитану екзистенцію, фузіо... ...зі „Словом Польским", щоби довести ...до упадку, та згодом сама знайшлася в стані ..., переставши навіть на кілька днів ви... Тепер ледви клигає в обємі двох карток.

Так перевелись у нас різні органи польської політичної думки. І то не так як жертви ...фінансової скрути, як радше наслідком ...перемін, що зробили існування стількох ...щоденників у Львові неможливим. ... — світова війна перекреслила штучне ...величезне колись львівських щоденників, як органу подільської шляхти „Ґазети Народової", органу клерикальних консерватистів „Пшеґльонду" або й маґістратської рептильки „Дзєніка Польского", що жили тільки субвенціями, репрезентуючи малі політично-клясові угрупування та котерії, які щезли з ментом повстання польської держави та наслідком здеґрадування Львова зі столиці великого самоврядного краю до воєвідського міста (не згадуємо про різні брукові щоденники), — так післявоєнні умовини засудили на смерть дальші львівські щоденники. На львівському ґрунті польські пресові органи опинилися зараз в екстериторіяльному положенні і не маючи твердої опори в різнонаціональному населенні Сх. Галичини, повисли всі в повітрі. На території зі слабим відсотком польського елементу та ще при катастрофальній фінансовій скруті і конкуренції варшавської та краківської преси поважний польський щоденник у Львові може існувати тільки при допомозі субвенцій. Цей суспільний закон відчули на собі всі польські щоденники у Львові і тим пояснюються їх чергова ліквідація.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** 2-?

— **Понад 500 книжок** зі знижкою 40—70% купите в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10 **лише в місяці березні.** Домагайтесь кґтальоґів. 1179 7-8

— **Церковні брокати,** борти, френдзлі, наплечні хрести, **панаму** до вишивання фелонів і фан, **дзвони,** всі готові церковні річи, **плащеници,** книги, світло, **кадило,** печатки для Парох. Урядів, хінсько-сріб. і альпакове **столове накриття,** ліжка, **прапори** і відзнаки, поручає Дім тор.-пром. **„ДОСТАВА"** у Львові, Домініканська 11/І. і Руська 20, в Перемишлі, Костюшка 5 і в Тернополі, Руська 14. 1106 27-?

— **Пригадка.** Загальні Збори кооперативи „Лікарська Поміч" відбудуться у вівторок 27. березня 1934. в год. 7. вечором у домівці Українського Лікарського Товариства. 1297

— **Від В-ва „Червона Калина".** В-во **„Червона Калина"** приготовляє до друку, з приводу 20-ліття, Історію та Альбом УСС. Цінні світлини та матеріяли редакція приймає з подякою, з тим, що після використання в цілости їх поверне. Співробітники Календаря-Альманаха „Ч. К." на черговий рік, зволять поспішитись із посилкою рукописів, тому, що тим разом Календар-Альманах Ч. К. вийде скоріше як звичайно. 1298

— **Про Український Жіночий Конґрес** говоритиме пос. Мілена Рудницька на ширших сходинах філії Союзу Українок у Львові в неділю 25. ц. м. в год. 3.30 точно в салі „Української Бесіди". Вступ вільний для членів і впроваджених гостей.

— **Управа Астрономічного Кружка при Т-ві Українських Наукових Викладів ім. П. Могили** пригадує всім приятелям астрономії, що відчит д-ра Ів. Раковського на тему „Астрономія XVIII і XIX стол." відбудеться в понеділок 26. III. в год. 6-тій (18) в салі „Української Бесіди", Рутовського 22/І.

— **Концертове бюро Тірка** повідомляє, що Олександер Унінський, знаменитий пяніст, який здобув першу нагороду міжнародного Шопенівського конкурсу, виступить з одним концертом у Львові в понеділок, 26. ц. м. в салі Польського Муз. Т-ва при вул. Хоружчини.

— **Мешканевий додаток для учительства.** Міністерство внутр. справ видало інструкцію воєводам у справі обовязку громад давати вчителям народніх шкіл мешкання або виплачувати мешканевий додаток. Інструкція зазначує, що учителька, яка живе разом з чоловіком учителем, який користає з безплатного мешкання, не дістає мешканевого додатку. Також не має права до такого додатку вчителька, що мешкає при чоловіці, який є державним або самоврядним урядовцем і дістає від держави чи там самоврядування безплатне мешкання або мешканевий додаток. Учителі й учительки, що мешкають у власних домах, не тратять права до мешканевого додатку, однак відмова приняття мешкання в шкільнім будинку звільняє громаду від обовязку виплачувати мешканевий додаток. Учителі, що живуть на відпустці, щоби дальше вчитися або для порятування здоровля, не тратять права до мешканевого додатку.

— **За „Історію України".** В коломийському суді відбулася розправа проти о. Осипа Василини з Рунґур, якому акт обвинувачення закидав державну зраду: Підсудний мав на годині релігії у школі порушувати політичні теми та викладав дітям зі сконфіскованої „Історії України". Присяглі заперечили питання з 97 § а підтвердили додаткове питання зі 148 § і на основі цього присудили о. Василину на 2 місяці вязниці та позбавили його прав на 5 літ. Зголошено відклик.

— **Добрий заробок.** Експедієнт ф-ми „Септімус" у Львові, Лямпель, вибрав собі добрий заробок: ладував у скрині цегли й каміння, писав на них „скло" і надавав на різні стації, а потім їхав туди, відбирав ці скрині, робив авантюри і брав відшкодування. Так набрав на кількадесять тисяч дирекцію залізниць, але врешті справу виявили і Лямпеля самого посадили в паку.

— **Смерть на вулиці.** Служниця д-ра Валлера з вул. Кривої, Анна Бахуш, мила на 1 пов. вікна так необережно, що поховзнувшись впала вниз, розтріскала собі череп і згинула на місці. Д-р Валлер відповідатиме за те, що дозволив їй мити вікна без пояса безпеченства, перед судом.

— **Львівська хроніка.** Кілька днів тому вкрали злодії купцеві Леонові Ляндавові 5.000 зол. з мешкання. Слідство виявило, що це зробив його свояк Давид Ляндав, змовившись з двома злодіями і їх всіх трьох арештували. — Злодійчука Целінського арештували в менті, коли пробував якійсь Марешковій вирвати 100-

золотівку. — З торг. бюра Я. Штромеґера вкрали злодії, розбивши касу, 1280 зол. і 80 дол. — В лазні св. Анни пробував відібрати собі револьвером життя адвокат д-р Ол. Маєр, але тільки легко ранився.

— **Смерть під зал. колесами.** В Порогах пов. Надвірна дістався під колеса лісової залізниці, що їхала з деревом, 13-л. В. Горхола. Колеса відтяли йому голову й ноги.

— **З Польщі.** Снігова лявіна в Татрах засипала кількох туристів, з яких одна жінка, Чехова, наслідком зломання хребта, померла. — У варшавськім городськім старостві викрито зловживання при видаванні заграничних пашпортів.

— **3 роки і 7 міс. під загрозою смерти.** Найвищий Суд розглядав кілька днів тому розправу проти відомої у свій час банди Рачковського і його 18 товаришів, які вбили 38 людей. Рачковського, Бідзінського і Вишковського присудив був окружний суд на кару смерти, його побратимів на важку тюрму. Під зражінням присуду Вишковський збожеволів і його віддали до лічниці для божевільних. Два інші присуджені на смерть і всі присуджені на тюрму відкликалися від присуду, у висліді чого відбулася й оця розправа в Найв. Суді. Цей підтвердив присуд окр. суду і якщо президент Польщі не помилує Рачковського і Бідзінського, вони, що вже прожили під загрозою смерти 3 роки й 7 місяців, повиснуть у найближчих днях на шибениці.

— **Випадок виратував.** У Мехові в Польщі справляв місцевий багатий жид весілля своєї дочки з одним купцем з недалекого містечка. Коли молодий і його гості, бажаючи скоротити собі дорогу, вїхали кількома возами на лід ріки Вепр, той почав нагло рисуватись і тріщати. Жінки й діти підняли лемент, але на щастя смерть, що вже заглядала всім в очі, нібн роздумалася: Величезна крига з возами відлупалася окремо, поплила якраз до того берега, куди думали їхати гості й вони щасливо виратувалися.

— **Міжнародній рентґенольоґічний конґрес.** У днях від 24. до 31. липня ц. р. відбудеться в Ціріху IV. Міжнародній Рентґенольоґічний Конґрес, на якому обговорюватимуть широко значіння проміння Рентґена для діягнози й лікування. У звязку з конґресом відбудеться теж виставка, на якій будуть задемонстровані найновіші здобутки на цьому полі. У виставці заслуговуватиме на окрему увагу лябораторія Філіпса з інсталяцією для високих натуг, що пр. надаватиме рентґенівським лямпам для лікування натуги 400 тис. і більше вольтів. З такої натуги, що своїми вислідами підходить до ділання раду, обіцяють собі рентґенольоги велику допомогу при лікуванні рака. Покажуть теж нові апарати й лямпи Рентґена, що устійнюють в людськім организмі хвороби.

— **Научний квартал Ленінґраду.** В Ленінґраді визначили 5 гектарів простору, на яких мають побудувати окремий бльок будинків, призначених на робітні й лябораторії Академії Наук СРСР. Крім 32 лябораторій і робітень мають у згаданих будинках приміститися ще бібліотека, музей, салі на конґреси і т. д.

— **Вистава діточого мистецтва.** В Москві відкрили в Музеї Мистецтва міжнародню виставу діточого мистецтва, що має біля 1500 експонатів. Крім рисунків совітських дітей находяться на виставці твори дітей з Франції, Америки, Польщі, Туреччини й інших країн.

— **Так минає слава.** В Будапешті вмерла в 74 році життя найбільша у свій час мадярська піяністка Вільма Гольдштайн-Адлер. В останніх роках жила вона бідно, майже всі про неї забули і вмерла на руках добрих людей, самотно, як жила вже кільканадцять літ.

— **Спалені документи можна відчитати.** Як подає „Умшав“ німецьким ученим вдалося найти спосіб відчитати письмо з документів, що згоріли на попіл. Для цього насвітлюють їх інфрачервоними промінням та роблять з них світлини, якщо документ спалений нерівномірно — кілька світлин. Остання процедура очевидно дорожча. Але є й лекший спосіб відчитати такі документи: Попіл з них завивають просто у світлочутлий папір і залишають на кілька днів у темниці, а по кількох днях письмо відбивається на них зовсім виразно.

— **Шведська молодь проти неморальної літератури.** 126.519 молодих людей у Швеції передало шведському наслідникові престола, який заступає тепер короля, петицію з домаганням, щоби уряд заборонив поширювання порнографічної літератури та взагалі неморальних книжок.

— **На совітських залізницях.** На совітській залізничій лінії Свердловск-Перм біля стації Ґаватуй наїхав 12. ц. м. особовий потяг на товаровий, наслідком чого розбилося 5 особових і 3 товарові вагони. 33 особи погибли на місці а 68 потерпіли рани. Винуватців катастрофи потягнено до судової відповідальности. У звязку з тим „Правда“ критикує гостро скандальні відносини на большевицьких залізницях. Одночасно оголошує розпорядок центрального комітету компартії, що приказав 300 урядовцям перевести контролю (ріжних двірців, маґазинів і залізничих варстатів.

Переносять столицю з Москви на Урал?

МОСКВА, 23. 3. ПАТ. У звязку з реорґанізацією совітського апарату, кружляє тут вперта поголоска, що столицю СРСР мають перенести з Москви до Свердловська (кол. Єкатерінбурґа) на Уралі Це має зменшити перенаселення Москви, в якій залишиться тільки центральний всесоюзний уряд.

По широкому світі.

Літак панамериканської лінії впав на землю біля Ліми, наслідком чого три особи згинули, а один пасажир тяжко ранений.

— На бажання през. Рузвельта страйк у самоходовому промислі відложено на 48 годин.

— В московському процесі з приводу залізничої катастрофи в Таватуї на Уралю двох головних обвинуваченних засуджено на кару смерти, інших на вязницю від 1 до 9 літ.

— Шофери, що застрайкували в Ню Йорку, схопили були бурмістра того міста, Ґарду, який видав проти них деякі зарядження і перетримали його кілька днів в „неволі“ у невідомому місці.

— Членів адміністр. ради Ґ-ва Кронґер і Толь засудив суд: дир. банку Рідбека на 4 міс. вязниці і 7.500 кор. гривни, Павла Толя і Давфлета на 4 міс. і Андрена на 2 міс. вязниці.

— „Крассін“ виїхав з Кронштату на допомогу розбиткам „Челюскіна“, летуни Ґалишев, Водопьянов і Доронін прибули до 700 км. віддаленого від Охоцька Наґаєва і їдуть дальше на північ.

— В Анґлії відкрили великі поклади нафти, що тягнуться від замку Юмбер до замку Кердіґен.

— На фр. пароплаві „Жираф“ вибухла бензина і він згорів. 10 осіб згинуло.

— **Для своєї школи.** В самі роковини народин Вашинґтона (22. м. м.) вкрав хтось дуже таємно з зоольоґічного саду Бронкс в Ню Йорку довгого на 3 м. вужа-давуна з островів Багама та шість інших великих вужів, серед них дуже меткого, сорокатого мексиканського полоза. Крадіж наробила великого руху, але злочинців швидко викрили. Поліція завважила, що природничий музей при вищій школі Ди Вайт Клинтон в цьому місті негайно збагатився на великого давуна та шість інших великих вужів, а слідство виявило, що крадіжі доконали два 15-літні учні згаданої школи, мотивуючи щиро, що любили свій природничий музей і хотіли мати в ньому щось таке, чого інші школи не мають. Їх арештували, але покарають їх мабуть не високою карою.

— **Сензаційний винахід.** В Парижі зробила дочка п. Кірі-Склодовської, Ірина, незвичайний винахід: устійнила, що ряд металів, на які ділає безпосередно рад, мають ще деякий час після цього його прикмети: алюміній — 3 хв. 10 секунд, бор — 15 хв., маґнезія 2 хв. і т. д. Тому, що рад незвичайно дорога речовина, сподіються з цього винаходу великих користей.

— **Ріжні вістки.** В Москві дозволили жидам влаштувати пекарню маци на цьогорічні свята, причому муку на це печиво постачатиме Торґсін. — Сталін запропонував вдові вбитого шуцбундівця Вайсля з Відня адопцію її трилітнього сина, але вона відмовилася, мотивуючи, що дитини не покине. — Біля Японії затонув пароплав „Уіда Мари“ зі 100 моряками. — Біля Владивостоку скинула хуртовина на землю два літаки, але летуни вийшли з катастрофи здоровими. — В горах Андах найшли пастухи останки літака з 9 кістяками пасажирів, що згинули ще в 1932 р.

— **Ручні гранати забавкою.** Два малі хлопці одного фабричного урядовця з Медлінґ під Віднем бавилися в хаті так, що кидали вгору якийсь предмет. В менті, коли ця забавка впала на подушку ліжка хлопця, до хати війшов їх батько і взявши її в руку, пізнав, що це гостра ручна граната, якої вживали шуцбундівці підчас останніх боїв у Відні. Хлопці найшли її у смітнику і щастя, що вона не вибухла, бо булаб рознесла їх на шматки.

— **Жінка з льотерії.** Паризькі часописи пригадують таку подію: В 1818 р. оголосила якась жінка, що поставила себе на льотерію. Мала вона 23 роки і 16 тис. приданого, а хто хотів дістати її і присудом долі за жінку, мав купити тільки за 16 сот. льос у Бравншвіґу і ждати на усміх щастя. На адресу колектури почали напливати тисячі зголошень: льоси купували молоді і старі парубки, навіть жонаті. Жінку з льосу назвали „мадмуазель Фортуна“ і про неї говорила вся тодішня Европа, яка знала також, що в той спосіб хоче вона пімститися свому нареченому, який її покинув. Прийшов день льосування і „панна Фортуна“ припала якомусь аптикареві з Дрезден, хоч льоси були 60.000. Той найшовся в кропці: За кілька тижнів мало відбутись його весілля з іншою, тепер доля дала йому дівчину з 16 тис. талярів. Але й „панна Фортуна“ за той час пізнала молодого вдівця, колишнього товариша, полюбила його і запропонувала щасливому аптикареві 5 тис. талярів „відступного“. Той погодився і якийсь незнакомий вручив йому гроші. Пізніше поліція викрила, що цілу льотерію влаштували три зручні обманці, які на цій штуці заробили добрі гроші, але поліція вже ли їх не прихапала.

— **Правдивий спортсмен.** Таку назву дістав з Анґлії посол консерватистів Бейтман ось з якої причини: Недавно говорив він на віче у своїй окрузі й підчас того якийсь юнак постійно перебивав йому вигуками. Бейтман не розумів, про що йде і врешті спитав: „Хто це кричить і чого хоче?“ Тоді юнак крикнув: „Хай живуть Совіти!“ „Добре — відповів Бейтман — Прийдіть до мене, я заплачу вам подорож до Совітів і знаю, що відтам повернете зовсім інші“. І справді: Той, що кричав, 24-літній робітник Мондерс, поїхав за гроші Бейтмана до СРСР, вернув недавно звідти і тепер уже на цю честь не викрикує.

— **Комуністичний атляс.** В Москві почалися наради всесоюзної конференції, що має на меті видати великий совітський атляс. На чолі тіснішої комісії в тій справі стоїть відомий вчений, проф. Молотов, який і заявив, що цей атляс має уперше зясувати „економічні й політичні відносини світу на основі аналізи науки Маркса-Леніна“.

— **Зі сусідського подвіря.** Особливе видовище представляла вчора одна зі саль розправ III. секції городського суду. Перед суддею С. Ґарліцьким ставав член редакції „Курєра Львовского“ Болеслав Евстахевич, обвинувачений своїм товаришем, теж письменником, д-ром Задерецьким за обиду чести і чинну зневагу доконану в реставрації „Вавель“ при вул. Пілсудського ч. 11. У цілій афері найцікавіше і повне пікантерії є тло, на якому виросла і розігралася ціла справа. В домі заможного промисловця львівського і енделецького діяча, який крім складу старих витравних вин має теж... гарну молоду і витворну жінку, бували згадані оба денникарі. Пані Ганці (так вона звалася) припав до серця п. Е., який тішився великим довірям промисловця, користав з його матеріяльної і моральної помочі. П. Е. сам жонатий став опікуватися п. Ганкою. Промисловець зорієнтувавшися в ділі, скликав „родинну раду“ зложену зі своїх старших друзів як ем. суддя д-р Зарицький, ем. староста Лукашевський та д-р Задерецький і на цій раді п. Ганка урочисто присягла, що більше з Евстахевичем стрічатися не буде. Але вже на другий день пішла до редакції „Курєра Льв.“ і повідомила п. Евстахевича, що його товариш д-р Задерецький висказувався відємно про його талант, освіту і творчість, додаючи, що п. Е. держиться на становищі в редакції виключно завдяки інтимним зносинам його жінки з начальним редактором д-ром Свірським. Тим вражений п. Е. побив брутально п. З. Розправа виявила наглядно, що п. Задерецький цього не говорив, за те, як зізнав інший член редакції п. Рихловський про те „говорили всі в редакції „Курєра Льв.“. В наслідок цього суддя засудив п. Евстахевича за зневагу на 100 зол. або місяць арешту і судові кошти.

— Ціла розправа пребогата в сензаційні й пікантні епізоди малювала ярко моральне багно деяких сусідських кругів і людей, що так залюбки на сторінках „народової“ преси голосять шумні фрази про етику й мораль.

— **Справлення помилок.** У статті „**Шляхи розвитку української музики**“ (у відповідь Антонові Рудницькому) в ч. 77, стор. 4, стовпець II, рядки 16-17 зложено: 1) Ця власна характеристика п. Рудницького характеризує самого себе на вище згаданому тлі“; має бути: Ця власна характеристика, **характеристика самого себе** на вище згаданому тлі і т. д.... 2) Зложено (стовпець III., рядок 4): також не згадано, що творчість М. Колесси базується на народніх мотивах; має бути: **на дусі народніх мотивів.** 3) Зложено (стовпець III., рядок 3 знизу) ...службу, яку зробили у свій час „З Окрушків“ чи „Гуляли“ Остапа Нижанківського...; має бути: ...у свій час „З Окрушків“ Ост. Нижанківського..., **без „Гуляли“**, які вся тая сама редакція, як належні до тої самої творчости О. Н.

З нових видань.

М. Островерха: МУСОЛІНІ, людина й чин. Книгозбірня „Вістника", Львів 1934. 16°. ст. 85.

Бідність української політичної літератури і відсутність бодай одного поважного політичного журналу має той жалюгідний наслідок, що українське громадянство або нічого не знає про великі европейські суспільні течії та їх творців і керманичів, або в найкращому випадку відомости про них черпає з чужинецьких неджерельних і здебільша тенденційних монографій (нпр. монографії Еміля Людвіґа, які — як показалося — мають мінімальну історичну вартість). Коли зважимо, що завдяки це „авторитетом" у справах політичної інформації є для українського пересічного громадянина здебільша польська преса, — маємо справді застрашаючий образ поглядів загалу нашого громадянства на найбільші міжнародні проблеми.

Таким робом і про фашизм та про його творця (так само як про націонал-соціялізм і його творця) досіль не було в нас і все ще нема ніякої поважної книжки. Скромну спробу заповнити цю прогалину дає нині Михайло Островерха, один із тих нечисленних українців, який від літ спеціяльно цікавиться італійським фашистівським рухом, його ідеольоґією й ідеольоґом, а знаючи добре італійську мову і маючи змогу кількакратно в ріжних періодах часу подорожувати по Італії, перевірював свої книжкові відомости в особистих безпосередніх помічениях.

Підкреслюємо, що книжечка М. Островерхи є лише скромною спробою: адже на 80-ти малих сторінках не можна вичерпати величезної теми, якою є фашизм, не можна теж дати повної сильвети Мусолінія, як творця суспільної доктрини, керманича могутнього руху і державного діяча. У своїй книжечці автор дає у популярній приступній формі загальний нарис життя і діяльности нинішнього диктатора Італії, від народин його і дитинства аж до новіших часів. Живо описаний час особистих змагань пізнішого можновладця (женевський період) і його відворот від соціялізму. Зате мало сказано про саму суть фашизму, як суспільного устрою: це, врештою, переступало би межі заміру автора. Цим заміром було поінформувати читачів про величезну індивідуальність Беніта Мусолінія і його історичну ролю для італійців — і це завдання він виконав.

У добро видавництва треба записати саму появу книжки, — у зло — медвежу прислугу, яку зробило авторові очевидною, специфічною для „Вістника", коректою мови і правопису (просякнутий, децизія, удавався до компромісу, той окрут, той Мілян, фільозоф, лиш, це що, став як вриґий, той музик, вадь, утілітарний, антипарляментарист, індіфферентист, осковане, і т. д. і т. д.). Препогана теж друкарська коректа, а саме видання більше ніж скромне.

Ік.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На гладкій дорозі.

На розі моєї вулиці стрічаю одного. Читає газету. Нічого надзвичайного. Чи один чоловік читає на вулиці. Вчора, наприклад, нагнався на мене якийсь фільософ з величезною книгою і мало собі окулярів не стовк.

Скрутивши на Мохнацького, стрічаю другого. Проходжується. Теж нічого замітного. Сонце світить, вітрець від полудня — приємно. Скільки то людей проходжується. І не конче вулицями, буває — парком. І не конче за два.

Далі стрічаю третього. Оглядає афіші. Теж нічого. Афіші на те, щоби їх оглядати.

А за третім — четвертий.

Цей уже ні не проходжується, ні не читає, ні не оглядає. Стоїть при пульті та сповіщає хрещений і нехрещений народ:

„Прошу панства! Американська гра! Французька льотерія! Хто хоче виграти, а не любить програти. Одинокий спосіб на крізу. Прошу ближче! За два золотих — чотири, за чотири — вісім!"

Знаю я і цю американську гру і цю французьку льотерію. Три маленькі карти: дві чисті, одна задрукована — от і все.

Раз, два, три, чотири — біла програє, чорна виграє!

Легко виграти. Треба тільки вгадати, котра з трьох карт задрукована.

Пристаю коло того добродія людства, цікавий, хто нині на його вудочку зловиться.

Вчора зловився якийсь робітник, передучора якась пані, а ще давніше сторож сусідньої камениці. Йшов собі спокійно до дому, побренькуючи грішми, але як почув: „За два — чотири, а за чотири — вісім" — не втерпів. Поставив два — виграв, поставив чотири — програв, поставив знову два — виграв, а потім ставив і ставив, але виграна не приходила.

Я надійшов саме на ту хвилю, коли він програв останні два золоті.

Після того хвильку роздумував і врешті видумав:

— Віддай двацять золотих!

Добродій людства виправив здивовано очі

— Яких двацять золотих?

— Моїх!

Добродій людства побачив, видно, в очах сторожа недобрі іскри, бо швидко вхопив пульт і дав драла.

Сторожа задержали спільники.

Оці самі, що нібито читають, проходжуються, оглядають афіші.

Нині на вулиці пусто. Ніхто не йде. Хіба якийсь емерит з песиком і окулярами. Такий напевно не зловиться. Ніхто так, як емерити не читає пильно часописів, ніхто так не шанує гроша, ніхто так не зносить ризика. А часописи кожного дня остерігають людей: „Не грайте в три карти! Це ошуство і злодійство".

Емерит підходить до картового спекулянта і співчутливо всміхається:

— Ей, хлопче, але ти вибрався. На твоє ошуство ніхто не піде. Нема дурних.

Той обрушується не на жарт:

— Це, мій пане, не є ніяке ошуство. Прошу мене не ображати. То чесна гра, кожний має право виграти і програти.

Емерит стає до дискусії:

— Як то не ошуство?! Я ще досі не бачив, щоби хтось виграв!

Пан, що читав ґазету, підходить ближче. Зближається і пан, що оглядав афіші.

— Справді ошуство?! А на чім полягає?...

Картовий референт показує, всі бачать мов на долоні, що ошуства ніякого нема, навпаки можна доробитися міліонів, тільки щоб ноги не зболіли.

Пан, що читав ґазету ставить і виграє, пан що оглядав афіші ставить і виграє.

Емерит дивується, переступає з ноги на ногу.

Ще не рішений, але вже „клює". Раз-у-раз зітхає, поправляє ковнірець, відкашлює і врешті — ставить.

Два золоті, як леду і то з обтятої два рази платні.

Програв.

Всьому винна неувага. Шкода два золотих (чотири „чорні", три другі снідання, кільоґрам цукру і боханець хліба!)

Відбити за всяку ціну!

Ставить знову.

Програв...

— Поліція! Ошуство! Злодійство! — репетує на цілу вулицю.

Пан, що проходжувався — свище...

Пан, що читав ґазету хапає пульт, „референт" ховає карти і гроші.

Пан, що оглядав афіші, показує емеритові язик.

Американська гра разом з французькою льотерією переносяться на іншу вулицю.

Галактіон Чіпка.

З концертової салі.

Поминки Денисові Січинському в Тернополі.

„Тернопільський Боян" уладив 18. ц. м. вечір творів Дениса Січинського як поминки у 25-ліття смерти композитора. В програмі була промова і чотири вокальні точки. З промови, виголошеної головою т-ва п. Сіяком, почуло наше громадянство про творчість Д. Січинського та полишену ним спадщину, а зокрема про його біографію, джерелом якої була автобіографія композитора, доповнена та справлена на основі документів з часів його побуту в Тернополі.

З концертової частини вечора замітні були із зрозумінням і чуттям виконані „Фінале" і „Бабине літо" — сольоспіви п-і Стефанії Стебницької в супроводі фортепяну знаної піяністки п-і Любчак-Крихової. Дуже вдатно виконав мішаний хор під диригентурою п. В. Березовського „Дніпро реве" і „Лічу в неволі" в супроводі фортепяну п-ни Оксани Боднар. Досить трудну партію „Каламутними болотами" відспівав молодий тенор-дебютант п. Ст. Чубатий. Мужеський хор під диригентурою п. В. Менцінського відспівав зневірою навіяне „Даремне пісне" у здержливо-тужному тоні, що підчеркувало мелянхолійну мельодику суму композитора.

Авдиторія була виповнена головно молоддю, бо зі старшого громадянства лиш невеличкий відсоток цікавиться музичним світом.

Один з присутніх.

З кіна.

Кіно „Марусенька": „Серце волоцюги".

Фірмує цю фільму Оль Джонсон, що колись зєднав собі імя своєрідною американською сензацією „Санні Бой". Співали головну пісеньку з тієї фільми рік чи два, безголосі „співомовці" обох частин світу, аж обридла. Не пізнаємо тепер цього Джонсона; має ще симпатичний усміх і сяку-таку техніку співу, але ця оперетка чи водевіль, де він грає волоцюгу-джентельмена це щось таке нудне, розлізле і недотепне, що ледви можна витримати

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ПАНТЕЛЕЙМОН ФУРИК.

Дня 3. січня ц. р. помер несподівано в Оттаві в Канаді громадянин Пантелеймон Фурик у 48. році життя. Він уродився в селі Терпилівка, збаразького повіту в Галичині, до Канади прибув у 1920 році. Зразу мешкав півтора року в Торонто, відтак переселився до Оттави, де займався торговлею реальностями, асекурацією то-що. Тут він швидко вибився на видне місце не лише поміж своїми, але також між англійцями, які цінили його солідні особисті й бизнесові прикмети. Покійник був щирим українським патріотом, у політиці ліберапом і належав до місцевої екзекутиви ліберальної партії. Від довшого часу він робив заходи в справі заснування окремого українського ліберального часопису у східній Канаді. Як довідуємося від його рідні, пок. Пантелеймон Фурик жив від 1907 аж до 1920 року в Злучених Державах, де перебував у містах Нюарк, Нюйорк, Джерзі Ситі, Боффало, Клівленд та ін. В українських кругах Канади передчасна смерть громадянина Фурика викликала щирий жаль. Вічна Йому Память!

Дописи.

ДРОГОБИЧЧИНА.

Концерт у честь Шевченка в селі Солець. Старанням Кружка „Р. Ш." відбувся у нас 18. ц. м. концерт у честь Шевченка. В програму увійшли хор. точки, реферат, деклямації та інсценізація. Хор. точки вивів п. Юрій Скибінський. Всі точки програми були дбайливо приготовані місцевими силами й віддані з ентузіязмом. Публика виповнила салю по береги й оплескувала аматорів. Настрій свята гарний і поважний. На увагу заслуговує вступне слово, реферат про творчість Т. Шевченка, інсценізація „Розритої могили" з закінченням із „Суботова" та ввесь репертуар бандуриста п. Н. Н., котрий при звуках бандури відспівав кілька Шевченкових поем про славу й недолю України. У громадян лишилося миле враження із цього свята, що випало гарно, як ніколи передтим.

Присутній.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Володимир Юрієвич: КОНТРАСТИ. Поезії-нариси. Львів-Перемишль 1934. Стор. 16.

Юрій Горліс-Горський: ОТАМАН ХМАРА. З таємниць Ґ. П. У. Львів 1934. Стор. 78. Форм. 16°.

ЗВІДОМЛЕННЯ З ПРАЦІ КРАЄВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО Т-ВА „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" З 1933 РОКУ. Львів, 1934. Стор. 40. Форм. 16°.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО, ілюстрований журнал української молоді. Р. II. Ч. 3. Львів, березень 1934.

ЛІТОПИС БОЙКІВЩИНИ, записки, присвячені дослідам історії, культури й побуту бойківського племени. Ч. 3. Рік IV. Самбір 1934. Зміст: д-р А. Княжинський: З бойківсько-лемківського пограничча; Д-р Вол. Кобільник: З археольогії Бойківщини. III. виказ памяток; Д-р Волод. Кобільник: Відкриття доісторичних землянок у Кульчицях; Мир. Турянська: Бойківські звичаї з Різдвяних свят, Нового Року й Йордану; Мицелянеа; Хроніка; о. Юр. Кміт: Словник бойківського говору.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 24. III. год. 7·30 веч. „Гостинниця під Білим Конем". Абон. 14.

Неділя, 25. III. год. 3·30 попол. „Товаріщ". Ціни найнижчі. Абон. 13.

Неділя, 25. III. год. 7·30 веч. „Гостинниця під Білим Конем". Абон. 14.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 24. III. год. 7·30 веч. „Товаріщ". Абон. 13.

Неділя, 25. III. год. 3·30 попол. „Родина". Ціни найнижчі. Абон. 12.

Неділя, 25. III. год. 7·30 веч. „Кандіда". Абон. 15.

Кіна.

АПОЛЬО: „Світ належить до тебе".
АТЛЯНТИК: „Кохання в пущі".
ВАНДА: „Сірий дім".
КАСІНО: „Пильнуй свого чоловіка" (Волес Бері, Марія Дреслер).
КОЛІСЕЙ: „Облава", ревія „Коли світло згасне".
КОПЕРНИК: „Я не янгол" (Ме Вест).
МАРУСЕНЬКА: „Серце волоцюги" та ревія: „Дамо, що маємо!"
МІРАЖ: „В погоні за щастям".
МУЗА: „Прощання з гріхом".
ПАЛЯС: „Пісенькар Варшави".
ПАН: „Куртизана" (Ґрета Ґарбо), ревія „100% перцю".
ПАСАЖ: „Дім примар" і амер. комед
ХИМЕРА: „Любощі балетниці".
РАЙ: „Кохання в авті" (Джо Мая).
СВІТ: „Пісня ночі" (Іван Кепура).
СТИЛЕВЕ: „Навчи мене кохати" (Рам. Новаро), ревія: „Весна пробуджується".
УТІХА: „Чоловіки та жінки" та ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 24. березня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Хор, 21·45 Концерт **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт, 21·00 Легка музика, **Мор. Острава** (259,1) 16·00 Концерт, 18·10 Військова орхестра, **Прага** (470,2) 21·00 Концерт грецької музики, **Париж** (1796) 13·00 Концерт, **Атльона** (531) 20·30 „Реквієм" Вердія, 23·40 Спів, **Білгород** (437,3) 16·30 Пісоньки, 17·00 Нар. музика, 20·20 Весела програма, **Любляна** (569,3) 21·15 Вокальний концерт, **Рига** (514,6) 20·15 Естонські пісні, **Берлін** (356,7) 16·00 Трубна орхестра, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·45 Фортепян, **Лянгенберг** (455,9) 15·00 Вок. авдиція, **Ляйпціґ** (382,2) 20·00 „Модель" оп. Суппе, **Мінхен** (405,4) 20·10 „Ґаспароне" оп. Мівекера, **Москва** (360,6) 17·25 „Аіда" оп. Вердія, **Будапешт** (550,5) 12·05, 20·00 Циг. музика, **Міляно** (378,6) 20·40 „Сан Мартіно" оп. Сільвера, **Рим** (520,8) 13·00 Легка музика, 17·00 Симф. концерт, 21·00 Опера.

Неділя, 25. березня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симф. концерт, 15·30 Камеральна музика, **Братислава** (298,8) 19·30 „Конте Гонда" муз. казка Недбаля, **Прага** (470,2) 12·15 Оп. музика, **Білгород** (437,3) 11·00, 19·00, 20·20 Спів, **Берлін** (356,7) 20·00 „Нічліг у Ґранаді" оп. Кройцера, **Гайльсберг** (291) 15·20 Вок. концерт, 19·35 „Ріґолето" оп. Вердія, **Ляйпціґ** (382,2) 9·15 Нар. пісні, 18·55, 19·20 Спів, **Москва** (360,6) 17·25 „Демон" оп. Рубінштайна, **Стокгольм** (426,1) 14·00 Симф. концерт, **Будапешт** (550,5) 15·45 Спів, 19·00 Концерт військ. орхестри, 20·45 Циг. музика **Міляно** (368,6) 13·30 Легка музика, 21·00 Опера, **Рим** (420,8) 20·45 „Блакитний мазур" оп. Легара.

Львівське радіо.

Субота, 24. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція. 12·05, 12·35 З улюблених опер (ґр. плити), 15·30 Господарські вістки, 15·40 Старі вальси, 16·00 Авд для хорих, концерт сальон. орхестри, **16·25 Трансм. з Варшави „Праця Українського Інституту в Варшаві" відчит в українській мові проф. д-ра Ром. Смаль-Стоцького,** 16·40 Лекція фр. мови, 16·55 Концерт джезової орхестри, 17·50 Куток краєзнавч. т-ва, 18·00 Репортаж, 18·20 Скрипковий ресітал у супр. фортепяну, 19·03 „Техніка та культура духа", 19·15 Всячина, 19·25 „Цвітка" новеля Диґасінського, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Легка музика (орхестра), спів (Карнеро, сопран), 21·00 Почт.-техн. скринька, 21·15, 22·30 Ґр. плита, 21·20 Шопенівський концерт, 22·00 Авд. з нагоди нац. свята Греції, 23·05 Танкова музика.

Неділя 25. березня 1934.

9·00—10·00 Ранішня авдиція, 12·10 Метеорольоґ. вістки, 12·15 Муз. поранок, 14·00 Огляд ринків рільних продуктів, 14·30 Пісоньки, 15·00 Лісова скринька, 15·20 Легка музика з ґр. плит, 15·40 Місійний відчит „У сяйві милосердя", 16·30 Чвертьгодина славних артистів (фортепян з ґр. плит), 16·45 Літ. чвертьгодина „Поліські перекази", 17·00 Здорове та смачне святене, 17·15 Музика, 18·00 Авд. „Шукай вітра в полі", 18·40 Скрипка, 19·00 „Гетьм. Ст. Яблоновський", 19·10 Всячина, 19·50 Вибрані думки, 19·52 Концерт симф. орхестри, спів. 21·00 Фейл. „Діточі листи", 21·15 На веселій львівській хвилі, 22·00 Сільва рерум, 22·05 Трансм. з Льондону: Міжнародній англійський концерт.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові доляр у приватних оборотах 5·25 зол.

На сьогоднішній варшавській біржі потовано такі курси: Льондон 27·07, Париж 34·96, Берлін 210·45, Ціріх 171·53, Голяндія 357·60, Прага 22·03, Італія 45·57, Бельгія 24·70, Румунія 40 зол. за 1.000, Австрія 98—99, Данціґ 172·68, Нюйорк кабель 5·29 і пів, Нюйорк чеки 5·29.

Золотий доляр 9·01—9·02 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 23. III. масло 3·30, молоко —·18, сметана —·80, яйця 2·70.

Тенденція на масло звижкова, на молоко, сметану і яйця удержана.

Маслосоюз повідомляє, що в тижні від 26. III. до 31. III. 1934 платить своїм доставцям **за 1. кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Ґловацького 23):

	I. кл.	II. кл.
Кури	1·00	0·60
Качки	1·20	0·60
Індики	1·40	0·80

Пантарки за штуку 2·25 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.